

DE WET VAN 18 SEPTEMBER 2017 TOT VOORKOMING VAN HET WITWASSEN VAN GELD EN DE FINANCIERING VAN TERRORISME EN TOT BEPERKING VAN HET GEBRUIK VAN CONTANTEN

Boek I. ALGEMENE BEPALINGEN

Titel 1. ONDERWERP, TOEPASSINGSGEBIED EN DEFINITIES

1. § 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

§ 2. Deze wet heeft hoofdzakelijk tot doel het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme te voorkomen als ook de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens. Ze verzekert de gedeeltelijke omzetting van de richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en richtlijn 2006/70/EG van de Commissie, en van richtlijn (EU) 2018/843 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering en tot wijziging van de richtlijnen 2009/138/EG en 2013/36/EU.

1. § 1er. La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

§ 2. La présente loi a principalement pour objet la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme, ainsi que du financement de la prolifération des armes de destruction massive. Elle transpose partiellement la directive 2015/849 du Parlement européen et du Conseil du 20 mai 2015 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux ou du financement

du terrorisme, modifiant le règlement (UE) n° 648/2012 du Parlement européen et du Conseil et abrogeant la directive 2005/60/CE du Parlement européen et du Conseil et la directive 2006/70/CE de la Commission, et la directive (UE) 2018/843 du Parlement européen et du Conseil du 30 mai 2018 modifiant la directive (UE) 2015/849 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux ou du financement du terrorisme ainsi que les directives 2009/138/CE et 2013/36/UE.

Gewijzigd door art. 29 wet 20 juli 2020 (BS 5 augustus 2020) met ingang van 15 augustus 2020.

Commentaar bij artikel 1 van de wet van 18 september 2017

Auteurs: Julie GOETGHEBUER en Felix DESMYTTERE

Bijwerking: 2 oktober 2020

BELANGRIJKSTE RECHTSLEER

DELRUE, G., *Witwassen en financiering van terrorisme*, Antwerpen, Maklu, 2014, 678 p.

DESTERBECK, F., *De witwasbestrijding vandaag – la lutte contre le blanchiment aujourd'hui*, Brussel, Larcier, 2018, 120 p.

EBA, *EBA Report on the Future AML/CFT Framework in the EU*, Parijs, EBA, september 2020, 67 p., online raadpleegbaar op: <https://eba.europe.eu/>.

EUROPESE COMMISSIE, *Communication from the Commission on an Action Plan for a comprehensive Union policy on preventing money laundering and terrorist financing*, Brussel, Europese Commissie, mei 2020, COM(2020)2800, 18 p., online raadpleegbaar op: <https://ec.europa.eu/>.

EUROPESE COMMISSIE, *Mededeling van de Europese Commissie aan het Europees Parlement en de Raad inzake een actieplan ter versterking van de strijd tegen terrorismefinanciering*, Straatsburg, Europese Commissie, februari 2016, COM(2016) 50, 17 p., online raadpleegbaar op: <https://ec.europa.eu>.

EUROPESE COMMISSIE, *Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme*, Straatsburg, Europese Commissie, februari 2013, COM(2013)45, 64 p., online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu>.

EUROPESE COMMISSIE, *Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering en tot wijziging van Richtlijn 2009/101/EG*, Straatsburg, Europese Commissie, juli 2016, COM(2016)450, 45 p., online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu>.

FATF, *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism and Proliferation. The FATF Recommendations*, Parijs, FATF, 2012-2019, 134 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

KING, C., WALKER, C. en GURULÉ, J. (eds.), *The Palgrave Handbook of Criminal and Terrorism Financing Law*, Londen, Palgrave Macmillan, 2018, xiv + 1260 p.

MITSELEGAS, V. en VAVOULA, N., “The evolving EU anti-money laundering regime. Challenges for fundamental rights and the rule of law”, *Maastricht Journal of European and Comparative Law* 2016, Vol. 23(2), 261-293.

MITSELEGAS, V. en GILMORE, B., “The EU legislative framework against money laundering and terrorist financing: a critical analysis in the light of evolving global standards”, *The International and Comparative Law Quarterly* 2007, vol. 56(1), 199-140.

SICLARI, D., *The New Anti-Money Laundering Law. First Perspectives on the 4th European Union Directive*, Londen, Palgrave Macmillan, 2016, viii + 101 p.

STESSENS, G., “Art. 1-6 Wet 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme” in X., *Financieel recht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, III. Valutahandel, C. Witwasreglementering*, Mechelen, Kluwer, 2014, 13-59.

STESSENS, G., *Money Laundering. A New International Law Enforcement Model*, Cambridge, Cambridge University Press, 2004, xxvi + 460 p.

VAN DUYNÉ, P., HARVEY, J. en GELEMEROVA, L., *The Critical Handbook of Money Laundering. Policy, Analysis and Myths*, Londen, Palgrave Macmillan, 2018, xix + 378 p.

VOGEL, B. en MAILLART, J-B. (eds.), *National and International Anti-Money Laundering Law. Developing the Architecture of Criminal Justice, Regulation and Data Protection*, Cambridge-Antwerpen-Chicago, Intersentia, 2020, lxii + 1028 p.

COMMENTAAR

Schema

- I. Inleiding
- II. Totstandkoming
 - A. De herziene aanbevelingen van de Financiële Actiegroep
 - B. De Europese antiwitwasrichtlijnen

I. Inleiding

1 De inleidende bepaling van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (*1) (hierna aangeduid als “**de Wet**”), verduidelijkt het opzet van de Wet. Zij beoogt in essentie het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de proliferatie van massavernietigingswapens te voorkomen. De becommentarieerde Wet vormt aldus het preventieve luik van de antiwitwaswetgeving. (*2) Een krachtdadige en efficiënte aanpak van het witwasfenomeen vereist immers meer dan een louter repressieve (*i.e.* strafrechtelijke) aanpak. (*3) Het vervolg van de inleidende bepaling van de Wet bevat een verwijzing naar de Europese richtlijnen waarvan het de (gedeeltelijke) omzetting vormt in de Belgische rechtsorde. (*4)

In essentie poogt het preventieve luik van de Wet een reeks (meldings)verplichtingen op te leggen aan bepaalde (hoofdzakelijk private) actoren uit de economische en financiële sector, teneinde misbruik van het financiële stelsel te voorkomen. Deze verplichtingen, of maatregelen die ten gevolge hiervan worden genomen, kunnen evenwel een inmenging met bepaalde fundamentele (Europeesrechtelijke) rechten en vrijheden impliceren. Zo hebben informatie- en rapporteringsverplichtingen een inperking van het

(*1) BS 6 oktober 2017.

(*2) De antiwitwasreglementering neemt de vorm aan van een tweeluik, bestaande uit een preventief en een repressief luik. Het repressieve luik van de antiwitwaswetgeving wordt veruitwendigd in artikel 505 Strafwetboek (deze bepaling werd ingevoerd door de wet van 17 juli 1990 tot wijziging van de artikelen 42, 43 en 505 van het Strafwetboek en tot invoering van een artikel 43bis in hetzelfde wetboek, BS 15 augustus 1990). Het personeel en materieel toepassingsgebied van het repressieve luik van de antiwitwaswetgeving verschilt in belangrijke mate van het toepassingsgebied van de preventieve antiwitwasreglementering. Zo is het toepassingsgebied *ratione personae* van het preventieve luik van toepassing op bepaalde actoren, die zich echter, in tegenstelling tot de genese van de reglementering niet langer beperken tot actoren uit de financiële wereld (zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 5, § 1 van de Wet). Het toepassingsgebied *ratione personae* van het repressieve luik heeft daarentegen betrekking op alle (rechts) personen. Het toepassingsgebied *ratione materiae* van de preventieve witwaswetgeving is bovendien beperkt tot bepaalde criminele activiteiten, waar dit bij het repressieve luik niet het geval is (zie hieromtrent, commentaar bij artikel 4 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 4, 23° van de Wet).

(*3) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 24.

(*4) Dit conform artikel 67, lid 1 Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie, *Pb.L.* 5 juni 2015, afl. 141, 73.

vrij verkeer van diensten tot gevolg, daar zij moeilijkheden en extra nalevingskosten met zich meebrengen. (*1) Het Hof van Justitie heeft in het verleden reeds geoordeeld dat de bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme een legitieme doelstelling vormt. (*2) (*3) Inmengingen met Europese vrijheden kunnen bijgevolg legitiem zijn wanneer de maatregelen proportioneel zijn ten aanzien van het beoogde doel. (*4) Zo dient (onder meer) rekening gehouden te worden met de administratieve lasten die bepaalde maatregelen met zich meebrengen voor actoren onderworpen aan de verplichtingen. (*5)

2 Op het vlak van de strijd tegen het witwassen van geld heeft zich de laatste drie decennia op Europees vlak (*6) een diepgaand reglementair kader ontwikkeld, gekoppeld aan de internationale standaarden zoals uitgewerkt door de Financiële Actiegroep. (*7) De becommentarieerde Wet poogt dit kader, dat op Europees vlak de vorm aanneemt van diverse richtlijnen, gedeeltelijk (*8) in de Belgische rechtsorde te implementeren. De wet van 18 september 2017 vormt dan ook **in eerste instantie** de omzetting van Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie. (*9) Deze Richtlijn staat beter bekend als de vierde antiwitwasrichtlijn (hierna aangeduid als “**AMLD-4**”). De relatieve eenvoud waarmee grensoverschrijdende financiële transacties

(*1) HvJ (3e k) 25 april 2013, C-212/11, ECLI:EU:C:2013:270, Jyske Bank Gibraltar, overw. 59 (zie met betrekking tot deze uitspraak *in extenso* T. INCALZA, “De meldingsplicht wegens witwassen ten aanzien van de ontvangstlidstaat in het licht van de vrijheid van dienstverrichting: een Spaanse armada tussen droom en daad?”, *RW* 2013-14, 1362-1377; T. INCALZA, “National anti-money laundering legislation in a unified Europe”, *Common Market Law Review* 2014, vol. 51, 1829-1850).

(*2) HvJ (3e k) 25 april 2013, C-212/11, ECLI:EU:C:2013:270, Jyske Bank Gibraltar, overw. 62; HvJ (1e k) 31 mei 2018, C-190/17, ECLI:EU:C:2018:357, Zheng, overw. 38.

(*3) Ook het Europees Hof voor de Rechten van de Mens is van oordeel dat de strijd tegen het witwassen van illegale vermogensvoordelen een inperking op fundamentele rechten (*in casu* het recht op privacy) kan rechtvaardigen (zie EHRM 6 december 2012, ECLI:CE:ECHR:2012:1206JUD001232311, Michaud/Frankrijk, § 123).

(*4) Zie onder meer HvJ (6e k) 25 juli 1991, C-76/90, ECLI:EU:C:1991:331, Säger t. Denemarken, overw. 15; HvJ (1e k) 15 juni 2006, C-255/04, ECLI:EU:C:2006/401, Commissie t. Frankrijk, overw. 44.

(*5) HvJ (3e k) 25 april 2013, C-212/11, ECLI:EU:C:2013:270, Jyske Bank Gibraltar, overw. 71 e.v. (in verband met de samenwerking en uitwisseling van informatie). De uitbreiding, en de toename van de complexiteit van de verschillende verplichtingen die voortvloeien uit het preventieve luik van de antiwitwasreglementering brengen immers (hoge) administratieve lasten mee, die in bepaalde sectoren sterk doorwegen, waardoor de haalbaarheid ervan in het gedrang komt (zie V. MITSILEGAS en N. VAVOULA, “The evolving EU Anti-Money Laundering Regime”, *Maastricht Journal of European and Comparative Law* 2016, vol. 23(2) (261) 273) en andere sectoren in het bijzonder lijken te viseren.

(*6) Dit wetgevend optreden van de Europese Unie vindt zijn grondslag in de internemarktgedachte en de bekommernis dat de afwezigheid van communautaire maatregelen de voltooiing van de interne markt in het gedrang kan brengen (zie art. 114 VWEU).

(*7) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 4 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 4, 10° van de Wet.

(*8) AMLD-4 en AMLD-5 werden, naast de wet van 18 september 2017 en haar wijzigingswetten, in de Belgische rechtsorde omgezet door het koninklijk besluit van 30 juli 2018 betreffende de werkingsmodaliteiten van het UBO-register (*BS* 14 augustus 2018) en het koninklijk besluit van 23 september 2020 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 juli 2018 betreffende de werkingsmodaliteiten van het UBO-register (*BS* 1 oktober 2020).

(*9) *Ph.L.* 5 juni 2015, afl. 141, 73.

kunnen plaatsvinden, hetgeen het voor criminelen steeds gemakkelijker maakt om gelden te verplaatsen tussen jurisdicties, vereist een internationale gecoördineerde aanpak van de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. (*1) AMLD-4 vormt dan ook een belangrijke schakel in een reeks instrumenten op het niveau van de Europese Unie met het oog op het voorkomen van het misbruik van het financiële stelsel. (*2) Laatstgenoemde richtlijn vormt het vervolgstuk op, en vervangt integraal, zijn voorganger, namelijk Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (*3) (hierna aangeduid als “**AMLD-3**”). Deze richtlijn werd voorafgegaan door Richtlijn 2001/97/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 december 2001 tot wijziging van Richtlijn 91/308/EEG van de Raad tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (*4) (“**AMLD-2**”). (*5) De genese van de strijd tegen het witwassen van geld op Europees niveau is terug te vinden in Richtlijn 91/308/EEG van de Raad van 10 juni 1991 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld (*6) (hierna aangeduid als “**AMLD-1**”). (*7) AMLD-1 definieerde het fenomeen witwassen louter in termen van drugsmisdriven. De inhoudelijke bepalingen legden alleen aan bepaalde entiteiten actief in de financiële sector verplichtingen op. Gaandeweg zou de (Europese) wetgever het toepassingsgebied (*ratione personae* en *ratione materiae*) uitbreiden als reactie op maatschappelijke ontwikkelingen. (*8) Wat de

(*1) Met betrekking tot de strijd tegen terrorisme werden eveneens reeds belangrijke stappen ondernomen op het niveau van de Europese Unie (zie Richtl. (EU) 2017/541 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2017 inzake terrorismebestrijding en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad en tot wijziging van Besluit 2005/671/JBZ van de Raad, *Pb.L.* 31 maart 2017, afl. 88, 6).

(*2) Naast AMLD-4 kan gewag worden gemaakt van Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevroezingsbevelen en confiscatiebevelen (*Pb.L.* 28 november 2018, afl. 303, 1) en Verordening (EU) 2018/1672 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de controle van liquide middelen die de Unie binnenkomen of verlaten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1889/2005 (*Pb.L.* 12 november 2018, afl. 284, 6).

(*3) *Pb.L.* 25 november 2005, afl. 309, 15 (deze richtlijn werd in de Belgische rechtsorde omgezet door de wet van 18 januari 2010 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, en het Wetboek van Vennootschappen (*BS* 26 januari 2010)).

(*4) *Pb.L.* 28 december 2001, afl. 344, 76.

(*5) Deze richtlijn werd in de Belgische rechtsorde omgezet door de wet van 12 januari 2004 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, en de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs (*BS* 23 januari 2004).

(*6) *Pb.L.* 28 juni 1991, afl. 166, 77.

(*7) Deze richtlijn werd in de Belgische rechtsorde omgezet door de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (*BS* 9 februari 1993), hierna aangeduid als “**de wet van 11 januari 1993**”.

(*8) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 4 van de wet van 18 september 2017 en commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017.

strafrechtelijke beteugeling van het witwassen van geld betreft, werd op Europees niveau een belangrijke stap gezet door (onder meer (*1)) de aanname van Richtlijn (EU) 2018/1673 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 inzake de strafrechtelijke bestrijding van het witwassen van geld (*2) (hierna aangeduid als “**AMLD-6**”). AMLD-6 poogt het criminaliseren van witwaspraktijken op EU-niveau te harmoniseren door minimumstandaarden vast te leggen met betrekking tot strafsancities die lidstaten in hun interne rechtsorde dienen te implementeren. (*3)

3 Het preventieve luik van de antiwitwaswetgeving werd sinds zijn vernieuwing reeds een aantal keer door de wetgever gewijzigd. Het werd een eerste keer gewijzigd door de wet van 4 februari 2018. (*4) Een tweede aanpassing van de Wet kwam tot stand als gevolg van de wet van 29 maart 2018. (*5) Een derde en vierde wijziging werd respectievelijk doorgevoerd door de wet van 30 juli 2018 (*6) en de wet van 2 mei 2019. (*7) Een vijfde wijziging kwam tot stand door de wet van 5 mei 2019. (*8) De meest ingrijpende wijziging sinds de totstandkoming van de Wet was wellicht het resultaat van de wet van 20 juli 2020. (*9) Deze wet vormt de omzetting van Richtlijn (EU) 2018/843 van het Europees Parlement en de Raad (*10) (hierna aangeduid als “**AMLD-5**”), en heeft het bestaande wetgevende kader op diverse vlakken gezuiverd van bepaalde

(*1) Daarnaast kan eveneens gewag gemaakt worden van Richtlijn (EU) 2019/1153 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 tot vaststelling van regels ter vergemakkelijking van het gebruik van financiële en andere informatie voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken of vervolgen van bepaalde strafbare feiten, en tot intrekking van Besluit 2000/642/JBZ van de Raad (*Pb.L.* 11 juli 2019, afl. 186, 122) welke de toegang tot informatie voor gerechtelijke overheden poogt te vergemakkelijken door informatie-uitwisseling te verbeteren tussen deze overheden en Financiële Inlichtingeneenheden (zie hieromtrent, commentaar bij artikel 4 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 4, 16° van de Wet).

(*2) *Pb.L.* 12 november 2018, 22.

(*3) De lidstaten dienen AMLD-6 uiterlijk 3 december 2020 om te zetten in hun interne rechtsorde, zie hieromtrent G. CA-PRISTANO CARDOSO, “Tax Crimes as Predicate Offences under the EU Sixth Anti-Money Laundering Directive (2018/1673)”, *European Taxation* 2020, 394-402; M. FERNANDEZ-BERTIER en B. SAEN, “La directive (UE) 2018/1673 visant à lutter contre le blanchiment d’argent au moyen du droit pénal: analyse et impact anticipé en droit belge”, *DPE* 2020, nr. 3, 296-304.

(*4) Wet van 4 februari 2018 houdende de opdrachten en de samenstelling van het Centraal Orgaan voor de inbeslagname en de Verbeurdverklaring, *BS* 26 februari 2018.

(*5) Wet van 29 maart 2018 tot registratie van de dienstenverleners aan vennootschappen, *BS* 2 mei 2018.

(*6) Wet van 30 juli 2018 houdende diverse bepalingen inzake inkomstenbelasting, *BS* 10 augustus 2018.

(*7) Wet van 2 mei 2019 houdende diverse financiële bepalingen, *BS* 21 mei 2019.

(*8) Wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen in strafzaken en inzake erediens, en tot wijziging van de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie en van het Sociaal Strafwetboek, *BS* 24 mei 2019.

(*9) Wet van 20 juli 2020 houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *BS* 5 augustus 2020 (hiermee slaagde de Belgische wetgever er niet in om AMLD-5 tijdig om te zetten in de Belgische rechtsorde. De voormelde richtlijn diende immers omgezet te worden uiterlijk tegen 10 januari 2020. De *Belgische Staat* werd bovendien door het Hof van Justitie in gebreke gesteld voor de niet tijdelijke omzetting van AMLD-4, die reeds op 26 juni 2017 omgezet diende te worden.).

(*10) Richtl. (EU) 2018/843 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering en tot wijziging van de richtlijnen 2009/138/EG en 2013/36/EU, *Pb.L.* 19 juni 2018, afl. 156, 43.

tekortkomingen, alsook geactualiseerd. (*1) In tweede instantie verwijst de inleidende bepaling van de Wet dan ook naar Richtlijn (EU) 2018/843. (*2)

4 De inhoud van de bepalingen van de Wet werd inmiddels verder uiteengezet in het reglement van de Nationale Bank van België van 21 november 2017 betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (*3) (*4), en het reglement van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. (*5) (*6)

II. Totstandkoming

5 De wet van 18 september 2017 vervangt integraal haar voorganger, de wet van 11 januari 1993. De wetgever was van oordeel dat een integrale vervanging van het bestaande wetgevende kader vereist was om op doelmatige wijze uiting te geven aan het opzet van de wet. De talrijke wijzigingen, waarvan het toenmalig wetgevend kader reeds het voorwerp uitmaakte, kwamen ten koste van de duidelijkheid en de leesbaarheid van de wet. (*7) *In globo* beoogt de Wet door middel van haar vernieuwde structuur de logica ervan te herschikken en de risicogebaseerde benadering (*8) meer te benadrukken. (*9) Met een vernieuwde structuur beoogde de wetgever eveneens de bepalingen die zich richten tot de verschillende categorieën rechtssubjecten (*i.e.* de onderworpen entiteiten (*10) en de bevoegde autoriteiten (*11)) in homogene hoofdstukken

(*1) *MvT* bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2019-20, nr. 55-1324/001, 4 (zie eveneens *infra*).

(*2) Deze verwijzing werd opgenomen conform art. 4, lid 1 AMLD-5.

(*3) *BS* 22 december 2017.

(*4) Dit reglement werd goedgekeurd door middel van het koninklijk besluit van 10 december 2017 tot goedkeuring van het reglement van de Nationale Bank van België van 21 november 2017 betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (*BS* 22 december 2017).

(*5) *BS* 7 augustus 2018.

(*6) Dit reglement werd goedgekeurd door middel van het koninklijk besluit van 30 juli 2018 tot goedkeuring van het reglement van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (*BS* 7 augustus 2018).

(*7) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 5. Zie met betrekking tot deze wijzigingen G. STESENS, “Art. 1-6 Wet 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van het terrorisme” in X., *Financieel recht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer, III. Valutahandel, C. Witwasreglementering*, Mechelen, Kluwer, 2014, (13) 15-16.

(*8) Conform de risicogebaseerde benadering, die de rode draad vormt door het preventief luik van de antiwitwaswetgeving heen, dienen de bevoegde autoriteiten en de onderworpen entiteiten op een gedifferentieerde wijze over te gaan tot de tenuitvoerlegging van de preventieve maatregelen **in functie van hun evaluatie van de risico’s op het witwassen van geld en de financiering van terrorisme** (zie art. 7 van de Wet).

(*9) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 5.

(*10) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 4 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 4, 18° van de Wet en commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017.

(*11) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 4 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 4, 17° van de Wet.

samen te brengen. (*1) De talrijke inhoudelijke vernieuwingen en wijzigingen die de Wet introduceert, zijn het gevolg van belangrijke evoluties die hebben plaatsgevonden. Deze ontwikkelingen spelen zich af op internationaal en supranationaal niveau. De internationale ontwikkelingen die als katalysator fungeerden, hebben hoofdzakelijk betrekking op de aanbevelingen van de Financiële Actiegroep. (*2) De supranationale ontwikkelingen hebben daarentegen betrekking op de afkondiging van AMLD-4 en AMLD-5 op het niveau van de Europese Unie.

A. DE HERZIENE AANBEVELINGEN VAN DE FINANCIËLE ACTIEGROEP

6 Het fenomeen van het witwassen van geld en het misbruik van het financiële stelsel voor allerhande criminele activiteiten is een internationaal gegeven. Door zijn lidmaatschap bij de Financiële Actiegroep (*3) verbindt België zich ertoe om de internationale standaarden inzake de strijd tegen het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de proliferatie van massavernietigingswapens na te streven en te implementeren. (*4) De aanbevelingen vormen een omvattend en consistent raamwerk van maatregelen die de lidstaten dienen te implementeren opdat op een efficiënte manier de strijd tegen het witwassen van geld aangegaan kan worden. (*5) De wijze waarop deze internationale standaarden geïmplementeerd dienen te worden, wordt evenwel niet bepaald. Het staat de lidstaten aldus vrij hier op verschillende manieren mee om te gaan. Het betreft internationale standaarden die lidstaten, rekening houdende met hun specifieke situatie en de (bestaande) wetgevende en reglementaire kaders, dienen te implementeren. De Financiële Actiegroep onderzoekt en volgt de toepassing en de implementatie van deze internationale standaarden op. Zij doet dit middels een procedure van wederzijdse evaluatie. Deze evaluatie bestaat enerzijds uit een beoordeling van de technische conformiteit van het wetgevend en reglementair kader, en anderzijds uit een beoordeling van de doeltreffendheid van de ingestelde mechanismen voor het bereiken van het door de aanbevelingen beoogde doel.

De internationale standaarden worden permanent opgevolgd en geactualiseerd naar aanleiding van vernieuwde ontwikkelingen en inzichten op het vlak van het witwassen van geld. Zo was de initiële reeks aanbevelingen vooral gericht op het bestrijden van het misbruik van financiële stelsels voor het witwassen van drugsgeld. Later evolueerden de maatregelen mee met andere vormen van witwassen van geld en strekten

(*1) Het betreft respectievelijk Boek II (art. 8 t.e.m. 65) en Boek IV (art. 68 t.e.m. 131) van de Wet.

(*2) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 4 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 4, 10° van de Wet.

(*3) Zie met betrekking tot de organisatie en de bevoegdheden van de Financiële Actiegroep, commentaar bij artikel 4 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 4, 10° van de Wet.

(*4) De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (VN) dringt erop aan dat de lidstaten van de Financiële Actiegroep de door deze instelling aangenomen standaarden implementeren (zie Resolutie 1617 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (29 juli 2005), UN Doc. S/RES/1617 (2005) en Resolutie 2462 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (28 maart 2019), UN Doc. S/RES/2462 (2019)).

(*5) FATF, *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. The FATF Recommendations*, Parijs, FATF, 2012-2019, 134 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

eveneens tot het bestrijden van de financiering van terroristische activiteiten. (*1) In het voorjaar van 2012 werd een beduidende reeks wijzigingen aangenomen die een belangrijke grondslag vormde voor het optreden van de Belgische wetgever. De wijzigingen poogden opnieuw te beantwoorden aan nieuwe en opkomende dreigingen (*2), evenals te verduidelijken en het versterken van veel reeds bestaande aanbevelingen. (*3) De belangrijkste wijzigingen aan de aanbevelingen betroffen onder meer de versterking van een risicogebaseerde benadering (*4) en de verhoging van de transparantie van rechtspersonen, juridische constructies en verrichtingen, alsook het bevorderen van internationale samenwerking om de steeds toenemende globalisatie het hoofd te bieden.

In het kader van de procedure van wederzijdse evaluatie, waarbij de implementatie en de effectiviteit van de aanbevelingen op nationaal niveau worden beoordeeld (*5), behaalde België in het voorjaar van 2015 een onvoldoende. De Financiële Actiegroep kwam tot het oordeel dat de toenmalig vigerende wetgeving en het reglementair kader (*i.e.* de wet van 11 januari 1993 en de reglementen en besluiten in uitvoering van deze wet genomen) niet voldeden aan de (herziene) internationale standaarden met betrekking tot het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. (*6) Slechts met betrekking tot een minderheid van de aanbevelingen slaagde België erin om ze volledig conform toe te passen. Later verduidelijkte de Belgische wetgever dat deze tekortkomingen te wijten waren aan de wens van de Belgische overheid om de hernieuwde standaarden door te voeren via de implementatie van AMLD-4. (*7) Dit slechte rapport voor België diende te fungeren als een katalysator voor de Belgische wetgever

(*1) FATF, *Emerging Terrorist Financing Risks*, Parijs, FATF, oktober 2015, 50 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

(*2) Een van de belangrijkste dreigingen waartegen de Financiële Actiegroep wenste op te treden betrof de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens. Om aan deze dreiging het hoofd te bieden werd aanbeveling nummer 7 toegevoegd aan de lijst met internationale standaarden, die een doeltreffende tenuitvoerlegging van financiële sancties opgelegd door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties nastreeft (zie in navolging hiervan: FATF, *FATF Guidance on Counter Proliferation Financing. The Implementation of Financial Provisions of United Nations Security Council Resolutions to Counter the Proliferation of Weapons of Mass Destruction*, Parijs, FATF, februari 2018, 80 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/).

(*3) De aanbevelingen versterken de maatregelen genomen in het kader van de strijd tegen corruptie en werd de lijst van onderliggende misdrijven (zie met betrekking tot het nationaal wetgevend kader, commentaar bij artikel 4 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 4, 23° van de Wet), uitgebreid tot fiscale misdrijven waarbij de situatie wat België betreft verder uiteengezet wordt.

(*4) Zie art. 7 van de Wet.

(*5) Zie omtrent de procedure van wederzijdse evaluatie door de Financiële Actiegroep, commentaar bij artikel 4 van de wet van 18 september 2017, onder artikel 4, 10° van de Wet.

(*6) FATF, *Anti-Money Laundering and Counter-Terrorist Financing Measures – Belgium: Mutual Evaluation Report*, Parijs, FATF, april 2015, 213 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/.

(*7) *MvT* bij het wetsontwerp tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2566/001, 22.

om op te treden teneinde de geïdentificeerde tekortkomingen te remediëren. (*1) De herziene internationale standaarden inzake het witwassen van geld en de financiering van terrorisme vormden aldus een belangrijke evolutie voor de totstandkoming van het herziene nationaal wetgevend kader in België.

De aanbevelingen van de FATF worden permanent opgevolgd en geëvalueerd teneinde rekening te houden met de meest recente tendensen en ontwikkelingen inzake de strijd tegen het witwassen van geld en de financiering van terrorisme. Sinds de hernieuwing van de aanbevelingen in 2012 werden zowel op Europees, als op nationaal niveau nieuwe wijzingen en verduidelijkingen doorgevoerd in het wetgevend en reglementair kader teneinde de conformiteit met de aanbevelingen te verzekeren. (*2) Daarnaast publiceert de Financiële Actiegroep geregeld richtsnoeren en adviezen met betrekking tot bepaalde (nieuwe) fenomenen die een risico op het witwassen van geld of de financiering van terrorisme met zich mee kunnen brengen, die het nationaal beleid kunnen beïnvloeden. (*3)

B. DE EUROPESE ANTIWITWASRICHTLIJNEN

7 Een tweede belangrijke, en rechtstreekse impuls voor de aanpassing van het preventieve dispositief van de nationale antiwitwasreglementering betreft de aanneming van twee richtlijnen door de Europese Unie. Een eerste van deze richtlijnen betreft AMLD-4 (*4), die rechtstreeks de grondslag vormt voor de vervanging van de wet van 11 januari 1993 en de introductie van de wet van 18 september 2017. De Europese Unie beoogde bij wijze van AMLD-4 de herziene aanbevelingen van de Financiële Actiegroep te implementeren en het ruimere beleid van de Europese Unie door te voeren. (*5) (*6) De wijzigingen die AMLD-4 aanbracht aan het bestaande normatieve kader (*i.e.* AMLD-3 (*7)) met betrekking tot preventieve antiwitwasreglementering, liggen

(*1) Ten gevolge van de negatieve evaluatie werd België aan een strenge *follow-up* controle onderworpen. In het meest recente beoordelingsrapport van de Financiële Actiegroep met betrekking tot België werden de nalevingsscores opgedreven met betrekking tot bepaalde maatregelen inzake technische naleving van de aanbevelingen van de Financiële Actiegroep. Aangaande andere maatregelen werd de vooruitgang die België aan de dag had gelegd niet als afdoend beschouwd om een promotie van de beoordeling te rechtvaardigen (zie FATF, *Anti-Money Laundering and Counter-Terrorist Financing Measures – Belgium: 3rd Enhanced Follow-up Report and Technical Compliance Re-Rating*, Parijs, FATF, september 2018, 22 p., online raadpleegbaar op: www.fatf-gafi.org/).

(*2) Het gaat bijvoorbeeld om de maatregelen met betrekking tot de financiering van terrorisme (Aanbev. 5-8), internationale transparantie bij financiële groepen (Aanbev. 18), verstrekking van tips (Aanbev. 21) en virtuele vermogensbestanddelen (Aanbev. 15).

(*3) Zie bv. FATF, *COVID-19-related Money Laundering and Terrorist Financing. Risks and Policy Responses*, Parijs, FATF, mei 2020, 34 p., online raadpleegbaar via: www.fatf-gafi.org/.

(*4) *Pb.L.* 5 juni 2015, afl. 141, 73.

(*5) EUROPESE COMMISSIE, *Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld de financiering van terrorisme*, Straatsburg, Europese Commissie, februari 2013, COM(2013)45, online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>, 3-4.

(*6) Bepaalde van de aanbevelingen met betrekking tot geldovermakingen werden in het Europees recht geïmplementeerd bij wijze van Verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006, *Pb.L.* 5 juni 2015, afl. 141, 1.

(*7) *Pb.L.* 25 november 2011, afl. 309, 15.

dan ook in lijn met de herziene aanbevelingen van de Financiële Actiegroep. (*1) Op bepaalde vlakken gaat AMLD-4 evenwel verder dan de aanbevelingen van de Financiële Actiegroep. Het toepassingsgebied wordt bijvoorbeeld uitgebreid zodat het voortaan alle aanbieders van gokdiensten capteert. De aanbevelingen van de Financiële Actiegroep viseren daarentegen louter casino's. In het vervolg van deze commentaar zal bij de respectievelijke bepalingen dieper in worden gegaan op de inhoudelijke toevoegingen en verduidelijkingen die AMLD-4 invoert ten opzichte van haar voorganger, en van de internationale standaarden zoals vastgelegd door de Financiële Actiegroep.

AMLD-4 vormt de hoeksteen van de antiwitwasreglementering op het niveau van de Europese Unie en zorgt voor een minimale harmonisatie binnen de Unie. Een dergelijke aanpak moet de lidstaten in staat stellen een eigen nationale aanpak te handhaven, en ze de ruimte te geven om strengere maatregelen te nemen dan de richtlijn voorschrijft, teneinde specifieke nationale risico's op te vangen. Het gevolg hiervan bestaat evenwel in een gefragmenteerde interpretatie en toepassing van bepaalde inhoudelijke bepalingen van de richtlijn binnen de Unie.

8 Het vervolgstuk op AMLD-4, AMLD-5, vormt de rechtstreekse aanleiding voor de wijziging van (onder meer (*2) (*3)) het preventief dispositief van de antiwitwasreglementering. (*4) De goedkeuring van deze laatste richtlijn vindt haar rechtstreekse grondslag in een reeks terroristische aanslagen. De analyse van de *modus operandi* van de daders van voornoemde aanslagen heeft tot nieuwe inzichten geleid over de manier waarop terroristische organisaties hun acties financieren. Zij maken onder meer gebruik van alternatieve financiële systemen die buiten het toepassingsgebied van de Europese wetgeving vallen. (*5) Bij wijze van voorbeeld kan verwezen worden naar

(*1) Considerans 4 AMLD-4.

(*2) AMLD-5 wijzigt eveneens Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2009 betreffende de toegang tot en de uitoefening van het verzekerings- en herverzekeringsbedrijf (*Pb.L.* 17 december 2009, afl. 335, 1) (deze richtlijn is beter bekend als de “**Solvabiliteit II-Richtlijn**”) en Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG (*Pb.L.* 27 juni 2013, afl. 176, 338) (deze richtlijn is beter bekend als de “**CRD IV-Richtlijn**”).

(*3) Op nationaal vlak heeft de aanneming van AMLD-5 eveneens geleid tot de wijziging van het koninklijk besluit van 30 juli 2018 (zie KB van 23 september 2020 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 juli 2018 betreffende de werkingsmodaliteiten van het UBO-register, *BS* 1 oktober 2020).

(*4) Deze wijziging werd in de Belgische rechtsorde doorgevoerd met de wet van 20 juli 2020 houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, *BS* 5 augustus 2020.

(*5) EUROPESE COMMISSIE, *Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad inzake een actieplan ter versterking van de strijd tegen terrorismefinanciering*, Straatsburg, Europese Commissie, februari 2016, COM(2016)50, online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>; EUROPESE COMMISSIE, *Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering en tot wijziging van Richtlijn 2009/101/EG*, Straatsburg, Europese Commissie, juli 2016, COM(2016)450, online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>; MvT bij het wetsontwerp houdende diverse bepalingen tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten, Parl.St. Kamer 2019-20, nr. 55-1324/001, 5.

het gebruik van virtuele valuta. Daarnaast vormt AMLD-5 eveneens een reactie op de publicatie van verslagen (bijvoorbeeld de Panama-papers) die grensoverschrijdend misbruik van fiscale constructies aan de kaak stelden. (*1) De Europese wetgever beoogde met AMLD-5 de grootschalige achterhouding van middelen te voorkomen, en te zorgen voor verbeterende transparantie van vennootschappen zodat de werkelijke uiteindelijke begunstigen van vennootschappen of andere juridische constructies zich niet achter geheimgehouden identiteiten kunnen verschuilen. (*2)

Zonder in detail alle wijzigingen en aanpassingen die AMLD-5 aan het bestaande preventieve kader toebreacht toe te lichten, wordt hier kort ingegaan op de krachtlijnen van de richtlijn (en bijgevolg van de omzettingwet in de Belgische rechtsorde). Voor eerst breidt AMLD-5 het personeel toepassingsgebied van de richtlijn uit door een reeks nieuwe onderworpen entiteiten aan de verplichtingen van de richtlijn te onderwerpen. (*3) Vervolgens wordt de limiet met betrekking tot niet-herlaadbare betaalinstrumenten verlaagd. Hierdoor zullen gebruikers van anonieme prepaid-betaalkaarten sneller aan identificatie en verificatie onderworpen worden. AMLD-5 wijzigt vervolgens de bepalingen met betrekking tot het register van uiteindelijke begunstigen. Daarnaast voert de richtlijn een harmonisering door van de verstrengde waakzaamheidsmaatregelen voor bepaalde zakelijke relaties. De regels met betrekking tot informatie-uitwisseling en informatietoegang werden eveneens verstrengd.

9 Het wetgevend en reglementair kader wordt blijvend geëvalueerd om indien gewenst bijkomende maatregelen door te voeren op Europees niveau. Zo is de Europese Commissie voornemens om maatregelen te nemen die de gefragmenteerde implementatie (die soms verdergaat dan vereist door de richtlijnen) en toepassing van het AML-pakket op het niveau van de lidstaten, als gevolg van de minimale harmonisatie van de Europese antiwitwasrichtlijnen, pogen te remediëren. Een dergelijke gefragmenteerde toepassing brengt aanvullende kosten en lasten met zich mee voor actoren die grensoverschrijdend diensten verlenen, en kan aanleiding geven tot *regulatory shopping*. De Commissie onderzoekt de mogelijkheden om via een **verordening** bepaalde aspecten van de preventieve antiwitwasreglementering rechtstreeks toepasselijk te maken in de lidstaten, teneinde een en ander te remediëren. (*4) Het zou hierbij minstens

(*1) Zie hieromtrent het verslag namens de bijzondere commissie, “Internationale fiscale fraude/Panama Papers”, Parl.St. Kamer 2017-18, nr. 54-2749/001.

(*2) EUROPESE COMMISSIE, *Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering en tot wijziging van Richtlijn 2009/101/EG*, Straatsburg, Europese Commissie, 5 juli 2016, COM(2016)450, online raadpleegbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/>.

(*3) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017.

(*4) EUROPESE COMMISSIE, *Communication from the Commission on an Action Plan for a comprehensive Union policy on preventing money laundering and terrorist financing*, Brussel, Europese Commissie, mei 2020, COM(2020)2800, online raadpleegbaar op: <https://ec.europa.eu/>.

gaan om de lijst van meldingsplichtige entiteiten (*1), vereisten inzake cliëntenonderzoek, interne controles, meldplichten, en bepalingen inzake registers van uiteindelijke begunstigen en centrale mechanismen voor bankrekeningen. De Europese Bankautoriteit publiceerde wat dit betreft een rapport met betrekking tot het toepassingsgebied van een dergelijke verordening. (*2)

(*1) Zie hieromtrent, commentaar bij artikel 5, § 1 van de wet van 18 september 2017.

(*2) EBA, *EBA Report on the Future AML/CFT Framework in the EU*, Parijs, EBA, september 2020, 67 p., online raadpleegbaar op: <https://eba.europa.eu/>.